

Αρείου Πάγου 1107/2011 (B1, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ)

Πηγή: <http://www.areiospagos.gr/>, ΕΕΔ τομος 72/2013 σελ. 437

Προσβολή προσωπικότητας από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου τους και χωρίς τη συνδρομή των προϋποθέσεων του νόμου για την κατ'εξαιρέσειν επεξεργασία τέτοιων δεδομένων. Αντίθετη στην Α.Κ. 288 Χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

B1' Πολιτικό Τμήμα

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Ηλία Γιαννακάκη, Αντιπρόεδρο Αρείου Πάγου, Παναγιώτη Κομνηνάκη, Ανδρέα Δουλγεράκη, Νικόλαο Πάσσο και Δημήτριο Κόμη, Αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 15 Φεβρουαρίου 2011, με την παρουσία και του γραμματέα Αθανασίου Λιάπη, για να δικάσει μεταξύ:

Της αναιρεσεύουσας: Ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία "ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ (ΔΕΗ) ΑΕ", που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα. Εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Ηλία Μανιάτη.

Του αναιρεσιβλήτου: Ρ. Μ. του Μ., κατοίκου ..., ο οποίος παραστάθηκε με τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Αβραάμ Πασιπουλαρίδη.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 17-6-2002 αγωγή του ήδη αναιρεσιβλήτου, που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών και συνεκδικάστηκε με τις υπέρ αυτού προφορικώς ασκηθείσες ενώπιον του ακροατηρίου πρόσθετες παρεμβάσεις του "Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος" και της "Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος". Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 1706/2004 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου, 2912/2005, 2639/2006 και 8521/2006 του Εφετείου Αθηνών.

Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητεί η αναιρεσεύουσα με την από 30-4-2007 αίτησή της.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο Εισηγητής Αρεοπαγίτης Δημήτριος Κόμης διάβασε την από 7-2-2011 έκθεσή του, με την οποία εισηγήθηκε την απόρριψη της αιτήσεως αναίρεσεως. Ο πληρεξούσιος της αναιρεσεύουσας ζήτησε την παραδοχή της αιτήσεως, ο πληρεξούσιος του αναιρεσιβλήτου την απόρριψή της, καθένας δε την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Κατά το άρθρο 1 του Ν. 2472/1997 "Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα", που εκδόθηκε σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης/10/1995, αντικείμενο του νόμου αυτού είναι η θέσπιση προϋποθέσεων για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προς προστασία των δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών των φυσικών προσώπων και ιδίως της ιδιωτικής ζωής. Στο άρθρο 2 του Ν. 2472/1997 (όπως ίσχυε πριν από την τροποποίηση του με το άρθρο 18 παρ. 1 του Ν. 3471/2006) ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα νοούνται κάθε είδους πληροφορίες που αναφέρονται στο υποκείμενο των δεδομένων, ως ευαίσθητα δεδομένα νοούνται τα δεδομένα που αφορούν στην φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε ένωση, σωματείο και συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, καθώς και στα σχετικά με τις ποινικές διώξεις ή καταδίκες, ως υποκείμενο δεδομένων νοείται το φυσικό πρόσωπο, στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα, ως υπεύθυνος επεξεργασίας νοείται οποιοσδήποτε καθορίζει τον σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων, ως επεξεργασία νοείται κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται από το Δημόσιο, ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, ή ένωση προσώπων, ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς την βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων, και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώρηση, η οργάνωση, η διατήρηση, η αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή και η καταστροφή και ως συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων θεωρείται κάθε ελεύθερη, ρητή και ειδική, δήλωση βουλήσεως, που εκφράζεται με τρόπο σαφή και εν πλήρει επιγνώσει και με την οποία το υποκείμενο των δεδομένων, αφού προηγουμένως ενημερωθεί, δέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Στο άρθρο 5 παράγραφος 1 του ίδιου ως άνω νόμου ορίζεται ότι επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνο όταν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει την συγκατάθεση του και στην παράγραφο 2 του άρθρου 5 ορίζεται ότι κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η επεξεργασία και χωρίς την συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων (και) όταν η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση σύμβασης, στην οποία συμβαλλόμενο μέρος είναι υποκείμενο δεδομένων Στο άρθρο 10 του ίδιου πάντοτε νόμου ορίζεται ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι απόρρητη και στο άρθρο 22 προβλέπονται ποινικές κυρώσεις για όποιον χωρίς δικαίωμα επεμβαίνει με οποιονδήποτε τρόπο σε αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή ανακοινώνει ή καθιστά προσιτά τέτοια δεδομένα σε μη δικαιούμενα πρόσωπα (παρ. 4). Και στο άρθρο 23 παράγραφος 1 του εν λόγω νόμου ορίζεται ότι φυσικό πρόσωπο ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, που κατά παράβαση του Ν. 2472/1997 προκαλεί περιουσιακή βλάβη, υποχρεούται σε πλήρη αποζημίωση. Αν προκάλεσε ηθική βλάβη, υποχρεούται σε

χρηματική ικανοποίηση. Η ευθύνη υπάρχει και όταν ο υπόχρεος όφειλε να γνωρίζει την πιθανότητα να επέλθει βλάβη σε άλλον. Στην δε παράγραφο 2 ορίζεται ότι η κατά το άρθρο 932 Α.Κ. χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης για παράβαση του Ν. 2472/1997 ορίζεται κατ' ελάχιστο στο ποσό των 2.000.000 δραχμών, εκτός εάν ζητήθηκε από τον ενάγοντα μικρότερο ποσό ή η παράβαση οφείλεται σε αμέλεια. Στην προκειμένη περίπτωση το Εφετείο, με την προσβαλλόμενη απόφασή του, όπως από αυτή προκύπτει, δέχθηκε τα ακόλουθα : Ο επόπτης κρίσεων της εναγομένης και ήδη αναιρεσείουσας Γ. Β., στο φύλλο αξιολόγησης του μισθωτού αυτής Ν. Α. του έτους 2000, προκειμένου να δικαιολογήσει την κρίση του για τον ελεγχόμενο, ανέγραψε τα ακόλουθα : "Η δική μου επιεικέστερη κρίση βασίζεται στην αρχή της ίσης μεταχείρισης με την παρόμοια περίπτωση Ρ. Μ. (ενάγοντος και ήδη αναιρεσίβλητου), όπου ο αντίστοιχος Τομέαρχης δεν αξιολόγησε αντικειμενικώς, με συνέπεια ο προκαλών προβλήματα στην Υπηρεσία (Ρ. Μ.) να αξιολογείται με υψηλότερη βαθμολογία". Με τον τρόπο όμως αυτόν - δέχθηκε στη συνέχεια το Εφετείο - ο άνω κριτής της αναιρεσείουσας επεξεργάστηκε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, χωρίς την συγκατάθεση του υποκειμένου τους και ειδικότερα καταχώρησε σε φύλλο αξιολόγησης άλλου μισθωτού και ανακοίνωσε σ' αυτόν προσωπικά στοιχεία από τα απόρρητα φύλλα αξιολόγησης του αναιρεσίβλητου (ενάγοντος), σχετικά με την βαθμολογία του και την υπηρεσιακή του επίδοση, χωρίς την συγκατάθεσή του και χωρίς εν προκειμένω να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 5 παρ. 2 του Ν. 2472/1997 και ιδίως της περίπτωσης α', για την κατ' εξαίρεση επεξεργασία τέτοιων δεδομένων, χωρίς την συγκατάθεση του υποκειμένου τους. Ο ισχυρισμός της εναγομένης (αναιρεσείουσας) - συνεχίζει το Εφετείο - ότι η επεξεργασία ήταν νόμιμη, διότι ο Ειδικός Κανονισμός Φύλλων Αξιολόγησης του προσωπικού της (ΕΚΦΑ/ΔΕΗ) παρέχει στους κριτές την δυνατότητα να χρησιμοποιούν προσωπικά δεδομένα άλλων μισθωτών της, προκειμένου να δικαιολογήσουν την κρίση τους και ότι σε κάθε περίπτωση αυτό επιβάλλεται και από την γενική αρχή της καλόπιστης εκτέλεσης της συμβάσεως εργασίας, όπως δέχθηκε με την υπ' αριθμ. 12/2001 απόφαση της και η αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, που έκρινε επί σχετικής προσφυγής του αναιρεσίβλητου, είναι απορριπτέες ως αβάσιμος. Ειδικότερα - είτε το Εφετείο - στο κεφάλαιο 8 του ΕΚΦΑ/ΔΕΗ ορίζεται ότι ο κριτής αξιολογεί τον κρινόμενο σε σύγκριση με άλλους συναδέλφους του της ίδιας κατηγορίας, από άποψη θέσεως και είδους απασχόλησης (παρ. 3) και ότι δύναται να αναγράφει οτιδήποτε κρίνει απαραίτητο προς δικαιολόγηση της υπ' αυτού γενομένης κρίσεως (παρ. 5). Πλην όμως αυτά αποτελούν οδηγίες και κατευθυντήριες γραμμές προς τους κριτές, α) για τον τρόπο εκτίμησης των ικανοτήτων και της συμπεριφοράς του κρινόμενου, που θα πρέπει να γίνεται πάντοτε σε σχέση με την επίδοση και την συμπεριφορά των άλλων υπαλλήλων και β) για τον τρόπο σύνταξης των φύλλων αξιολόγησης, τα οποία, για να είναι αιτιολογημένα, μπορεί να περιέχουν οποιοδήποτε χρήσιμο στοιχείο αφορά τον κρινόμενο και όχι βέβαια τους άλλους υπαλλήλους, των οποίων η υπηρεσιακή κατάσταση αποτυπώνεται μόνο στα δικά τους φύλλα αξιολόγησης, που είναι απόρρητα (άρθρο 10 Ν. 2472/1997). Εξάλλου - δέχθηκε ακόμη το Εφετείο - τέτοιου είδους επεξεργασία προσωπικών δεδομένων όχι μόνο δεν επιβάλλεται, αλλά αντιθέτως, δεν συμβαδίζει με την γενική ρήτρα του

άρθρου 288 Α.Κ. για την καλόπιστη εκτέλεση της εργασιακής σύμβασης. Επομένως - καταλήγει το Εφετείο - η επεξεργασία από όργανο της εναγομένης των άνω προσωπικών δεδομένων του ενάγοντος δεν ήταν νόμιμη, η δε παράνομη και υπαίτια (από αμέλεια) καταχώρηση και ανακοίνωση στοιχείων της υπηρεσιακής του κατάστασης, προσέβαλε την προσωπικότητα αυτού και προκάλεσε αμφισβήτηση της υπηρεσιακής του επάρκειας, γεγονός που επέφερε διαταραχή της ψυχικής του ηρεμίας, αλλά και υπηρεσιακή μείωση στο επαγγελματικό του περιβάλλον. Έτσι ο ενάγων υπέστη ηθική βλάβη, για την οποία δικαιούται να αξιώσει χρηματική ικανοποίηση από την εναγομένη, το αρμόδιο όργανο της οποίας, κατά την καταχώρηση και ανακοίνωση των προσωπικών του δεδομένων, χωρίς ενημέρωσή του, όφειλε να γνωρίζει την πιθανότητα επέλευσης της προαναφερόμενης ηθικής βλάβης. Και με τις παραδοχές αυτές το Εφετείο, αφού εξαφάνισε την πρωτόδικη απόφαση ως προς την διάταξη της, με την οποία απορρίφθηκε η ένδικη αγωγή ως προς την αξίωση του ενάγοντος για χρηματική ικανοποίηση λόγω της ηθικής βλάβης που υπέστη από την παράνομη επεξεργασία προσωπικών του δεδομένων (κατά παραδοχή του σχετικού λόγου της εφέσεως του ενάγοντος), επιδίκασε σ' αυτόν, ως εύλογη χρηματική ικανοποίηση, το ποσό των 3000 ευρώ. Με τις ανωτέρω παραδοχές και με την βασισθείσα σ' αυτές κρίση του, το Εφετείο δεν παραβίασε, ούτε ευθέως ούτε εκ πλαγίου (με ανεπαρκείς ή αντιφατικές αιτιολογίες), τις προαναφερθείσες ουσιαστικού δικαίου διατάξεις και επομένως ο περί του αντιθέτου τρίτος λόγος αναιρέσεως, από τους αριθμούς 1 και 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Με την ένδικη αγωγή, το περιεχόμενο της οποίας ερευνάται, κατ' άρθρο 561 παρ. 2 ΚΠολΔ, από τον Άρειο Πάγο, ο ενάγων (αναιρεσίβλητος) για την θεμελίωση του αιτήματος αυτής κερδί επιδικάσεως αποζημιώσεως, ποσού 2827 ευρώ, λόγω μη αναθέσεως σ' αυτόν καθηκόντων της ειδικότητάς του, ισχυρίσθηκε ότι η εναγομένη (αναιρεσεύουσα), κατά κατάχρηση του εργοδοτικού δικαιώματός της, δεν τον απασχόλησε, από 28-4-1995 έως την άσκηση της αγωγής, με καθήκοντα της ειδικότητας του (Τ1/Ζ), με αποτέλεσμα να στερηθεί εν όλω ή εν μέρει την ετήσια αμοιβή αποδοτικότητας, που ελάμβανε συνεχώς μέχρι τότε στο μέγιστο ύψος αυτής (528 ευρώ ετησίως), την οποία η αντίδικος του χορηγούσε σε όλο το εξειδικευμένο προσωπικό της με την ειδικότητα του Αναλυτή - Προγραμματιστή, που είχε θετική συμβολή στην ανάπτυξη της πληροφορικής, όπως και ο ίδιος. Με τέτοιο περιεχόμενο η ένδικη αγωγή, ως προς το παραπάνω για επιδίκαση αποζημιώσεως αίτημά της, πληροί τις προϋποθέσεις των διατάξεων των άρθρων 111 παρ. 2, 118 παρ. 4 και 216 του ΚΠολΔ, είναι δηλαδή ορισμένη, με την έννοια ότι τα παρατιθέμενα ως άνω στοιχεία είναι επαρκή ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στο δικαστήριο, εκτιμώντας τις αποδείξεις, να κρίνει αν θα επιδικάσει ή όχι την αιτούμενη αποζημίωση. Έτσι, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως, από τον αριθμό 14 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, με τον οποίο προσάπτεται στο Εφετείο ότι, παρά το νόμο, δεν απέρριψε ως απαράδεκτη, λόγω αοριστίας, την ένδικη αγωγή ως προς το παραπάνω περί επιδικάσεως αποζημιώσεως αίτημά της, είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί. Ωσαύτως και ο πρώτος λόγος αναιρέσεως, από τον αριθμό 14 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, με τον οποίο προσάπτεται

στο Εφετείο ότι, παρά το νόμο, δεν κήρυξε ως απαράδεκτες, ελλείπει εννόμου συμφέροντος, τις υπέρ του ενάγοντος (αναιρεσίβλητου) πρόσθετες παρεμβάσεις του "Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος" και της "Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος", πρέπει να απορριφθεί, όσον αφορά την ασκηθείσα από το "Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος" πρόσθετη παρέμβαση, λόγω μη συνδρομής της επικαλούμενης από την αναιρεσείουσα προϋποθέσεως του απαραδέκτου (έλλειψη εννόμου συμφέροντος), αφού ο αναιρεσίβλητος ήταν μέλος του "Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος" και ως εκ τούτου το τελευταίο είχε έννομο συμφέρον να παρέμβει, όσον αφορά δε την ασκηθείσα από την "Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος" πρόσθετη παρέμβαση, διότι αυτή δεν συμμετείχε στην κατ' έφεση δίκη.

Ενόψει όλων αυτών και δεδομένου ότι δεν υπάρχει άλλος λόγος αναιρέσεως προς έρευνα, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη αίτηση αναιρέσεως στο σύνολό της και να καταδικασθεί η αναιρεσείουσα, ως ηττηθείσα, στη δικαστική δαπάνη του αναιρεσίβλητου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 176 και 183 ΚΠολΔ.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 30-4-2007 αίτηση της ανώνυμης εταιρείας, με την επωνυμία "ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ (Δ.Ε.Η. Α.Ε.)", για αναίρεση της υπ' αριθμ. 8521/2006 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών. Και

Καταδικάζει την αναιρεσείουσα στη δικαστική δαπάνη του αναιρεσίβλητου, την οποία ορίζει σε χίλια πεντακόσια (1500) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα στις 5 Απριλίου 2011.

Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα, σε δημόσια συνεδρίαση, στο ακροατήριό του στις 28 Ιουνίου 2011.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ